

POSTANOWIENIE

Dnia 14 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski

w sprawie z powództwa T.M.
przeciwko C. Spółce Akcyjnej z siedzibą w T.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 14 listopada 2023 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych w Sieradzu
z dnia 13 września 2022 r., sygn. akt IV Pa 14/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

(I.T.)

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy - Sąd Pracy w Wieluniu, wyrokiem z 14 kwietnia 2022 r., IV P 1/22, przywrócił powoda T. M. do pracy w pozwanej W. Spółce Akcyjnej z siedzibą w T. na dotychczasowych warunkach pracy i płacy (pkt 1), nałożył na pozwaną obowiązek dalszego zatrudnienia powoda na dotychczasowych warunkach pracy i płacy do czasu prawomocnego zakończenia postępowania (pkt 2), zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 26.156,20 zł tytułem wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy pod warunkiem podjęcia pracy w pozwanej (pkt 3), oddalił powództwo w pozostałej części (pkt 4), zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 180,00 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia

się wyroku do dnia zapłaty tytułem kosztów zastępstwa procesowego (pkt 5), nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego w Wieluniu kwotę 3.957,00 zł tytułem opłaty (pkt 6).

Wyrokiem z dnia 13 września 2022 r., IV Pa 14/22, Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Sieradzu oddalił apelację pozwanej oraz zasądził od niej na rzecz powoda kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

W skardze kasacyjnej pozwana podniosła naruszenie: 1) 233 § 1 w związku z art. 391 oraz art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c.; 2) art. 52 § 1 pkt 1 w związku z art. 100 § 1 i § 2 pkt 2, 4 i 6 k.p.; 3) art. 100 § 2 pkt 2, 4 i 6 w związku z art. 8 k.p.; 4) art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy o związkach zawodowych.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżąca (pозwana) uzasadniła przesłankami określonymi w art. 398⁹ §1 pkt 2 i 4, to jest potrzebą wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a także wypływającą z tego oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej.

W ocenie pozwanej zagadnieniem, które powinno zostać rozpatrzone jest dopuszczalność przyjmowania przez Sąd drugiej instancji za własne ustaleń Sądu pierwszej instancji w sytuacji, gdy podstawowym zarzutem apelacji jest kwestionowanie właśnie w całości ustaleń faktycznych stanowiących podstawę wyroku. Zdaniem skarżącej możliwość przyjmowania za własne ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji powinna być obwarowana obowiązkiem szczegółowego uzasadnienia takiego stanowiska. Pozwana podniosła również, że istnieje konieczność rozpatrzenia naruszenia przepisów prawa procesowego, zwłaszcza art. 233 § 1 w związku z art. 391 oraz art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c., polegającego na przyjęciu przez sąd drugiej instancji za własne ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji bez jakichkolwiek merytorycznych rozważań w tej kwestii w sytuacji, gdy zarzuty apelacji obejmowały przede wszystkim sprzeczność ustaleń sądu pierwszej instancji ze zgromadzonym materiałem dowodowym, co skutkowało tym, że zarzuty apelacyjne w ten sposób nie zostały rozpoznane. Prawidłowa analiza materiału zgromadzonego w sprawie powinna doprowadzić Sąd drugiej instancji do dokładnie odmiennych ustaleń niż te, które poczynił Sąd pierwszej

instancji. Brak dokonania jakichkolwiek dogłębnie merytorycznych rozważań poszczególnych kwestii, doprowadził do szeregu uchybień skutkujących zarówno naruszeniem przepisów postępowania, jak i przepisów prawa materialnego w postaci naruszenia art. 52 i art. 8 k.p. oraz art. 32 ustawy o związkach zawodowych. Taki stan rzeczy sprawił, że skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna. W toku postępowania przed Sądem drugiej instancji nie dokonano należytej wykładni powołanych przepisów, przez co wywiedzione zostało nieprawidłowe stanowisko umożliwiające powodowi nadużycie prawa podmiotowego i objęcie ochroną przed wypowiedzeniem stosunku pracy pracownika, który na skutek podjętych przez siebie czynności dopuścił się ciężkiego naruszenia obowiązków pracowniczych przez nieuzasadnione reprezentowanie klienta w toku postępowania aukcyjnego, czym dopuścił się naruszenia wszelkich reguł obowiązujących u pozwanej, w tym nie dochował oczekiwanej względem wieloletniego pracownika należytej staranności i dopuścił się czynności zagrażających interesom pracodawcy.

Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a w przypadku stwierdzenia podstaw - o uchylenie w całości również zaskarżonego orzeczenia Sądu Rejonowego i przekazanie sprawy do rozpoznania temu Sądowi; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i rozstrzygnięcie sprawy co do istoty stosownie do art. 398¹⁶ k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Według art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie powinno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście - biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria - istnieje potrzeba rozpoznania

skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Skarżąca opiera swój wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie wykładni przepisów prawnych oraz oczywistej zasadności skargi.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawa wymaga od skarżącego określenia, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN, 2002 nr 7, s. 10). Ponadto konieczne jest opisanie tych wątpliwości lub rozbieżności, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03 niepublikowane; z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, LEX nr 2745011, czy też z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). W przypadku powoływania się na rozbieżności w orzecznictwie konieczne jest także (choćby przykładowe) wskazanie orzeczeń, w których ten sam przepis prawa byłby odmiennie wykładany. Wypada również dodać, że nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy

jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez skarżącego na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Skarżąca Spółka powołuje się na potrzebę rozstrzygnięcia wątpliwości dotyczących dopuszczalności przyjmowania przez Sąd drugiej instancji za własne ustaleń Sądu pierwszej instancji.

W ocenie Sądu Najwyższego nie zachodzi potrzeba przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o tę przesłankę, bowiem możliwość przyjęcia przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji została aktualnie bezpośrednio wyrażona w art. 387 § 2¹ k.p.c. Zgodnie z tym przepisem w uzasadnieniu wyroku sądu drugiej instancji powinno znaleźć się: 1) wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, które może ograniczyć się do stwierdzenia, że sąd drugiej instancji przyjął za własne ustalenia sądu pierwszej instancji, chyba że sąd drugiej instancji zmienił lub uzupełnił te ustalenia; jeżeli sąd drugiej instancji przeprowadził postępowanie dowodowe lub odmiennie ocenił dowody

przeprowadzone przed sądem pierwszej instancji, uzasadnienie powinno także zawierać ustalenie faktów, które sąd drugiej instancji uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej; 2) wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa powinno objąć ocenę poszczególnych zarzutów apelacyjnych, a poza tym może ograniczyć się do stwierdzenia, że sąd drugiej instancji przyjął za własne oceny sądu pierwszej instancji. Przedstawiony przez skarżącą problem został także rozstrzygnięty w orzecznictwie Sądu Najwyższego i nie zachodzi potrzeba zmiany przyjętego stanowiska. W wyroku z dnia 20 stycznia 2010 r., II PK 178/09 (LEX nr 577829) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że uzasadnienie wyroku sądu drugiej instancji nie musi powielać ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji i wystarczające jest zaznaczenie przez sąd odwoławczy, że podziela ustalenia sądu pierwszej instancji i przyjmuje je za własne. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 stycznia 2019 r., I PK 215/17 (OSNP 2019 nr 8, poz. 98) przyjął też, że na sądzie odwoławczym ciąży obowiązek wskazania w uzasadnieniu wyroku podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a więc ustalenia faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, oraz wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa (art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c.). Sąd drugiej instancji nie ma natomiast obowiązku szczegółowego odnoszenia się do każdego z wielu apelacyjnych zarzutów dotyczących zakwestionowania kolejnych poszczególnych ustaleń faktycznych oraz oceny kolejnych elementów lub aspektów zeznań przesłuchanych świadków lub stron, jeżeli podziela w ogólności ocenę dowodów dokonaną przez sąd pierwszej instancji oraz akceptuje w całości ustalony przez ten sąd stan faktycznych. Z ustanowionego w art. 378 § 1 k.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z 22 sierpnia 2018 r., III UK 119/17, LEX

nr 2542602; postanowienie Sądu Najwyższego z 14 marca 2018 r., II PK 120/17, LEX nr 2488061).

Jako podstawę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na jej oczywistą zasadność pozwana powołuje również naruszenie prawa procesowego, zwłaszcza art. 233 § 1 w związku z art. 391 oraz art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c., polegające na przyjęciu przez Sąd drugiej instancji za własne ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji bez merytorycznych rozważań. Taki sposób formułowania tej przesłanki w istocie zmierza do podważenia ustaleń faktycznych dokonanych przez Sądy, co przed Sądem Najwyższym nie może mieć miejsca z uwagi na związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Należy zauważyć, że Sąd Najwyższy wielokrotnie podnosił, że podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Wyklucza to możliwość oparcia skargi kasacyjnej na zarzucie naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., który bezpośrednio i dosłownie reguluje ocenę dowodów (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2010 r., II PK 178/09, LEX nr 577829 oraz z dnia 12 stycznia 2011 r., II UK 205/10, LEX nr 785670). Zwracał także uwagę, że zakaz oparcia skargi na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub dowodów, określony w art. 398³ § 3 k.p.c., oznacza niedopuszczalność powoływania się przez skarżącego na wadliwość wyroku sądu drugiej instancji polegającą na błędnym ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 stycznia 2011 r., III CSK 72/10, LEX nr 927819).

Przedstawione argumenty przemawiają za oceną, że skarga kasacyjna pozwanej nie może zostać przyjęta do rozpoznania w oparciu o przesłanki powołane przez skarżącą Spółkę.

Z powyższych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[SOP]

[a!]

